

Людмила ЧЕКАЛЕНКО,
доктор політичних наук,
професор Дипломатичної академії України
імені Геннадія Удовенка при МЗС України

Польщі – служити, Європу – творити, Світ – розуміти!
Polsce – służyć, Europę – tworzyć, Świat – rozumieć

РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА ЯК СКЛАДНИК АМЕРИКАНСЬКОГО ЧИННИКА БЕЗПЕКИ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Анотація. У статті йдеться про те, що світ позначений глибинними змінами в безпековій, політичній, економічній і соціальній площині. Всі учасники євроінтеграційного об'єднання, зокрема і Польща, мають низку спільних проблем. І вони неспроможні розв'язати їх поодиночі. У такій ситуації одним зі стратегічних завдань власної зовнішньої політики Польщі є встановлення довгострокових, союзницьких відносин зі Сполученими Штатами Америки.

Серед основних напрямів співпраці виокремлюються економічне, військове, наукове співробітництво, візові проблеми, співробітництво в галузі енергетики та клімату тощо. Пріоритетною ціллю є укріплення Польщі на міжнародній арені, забезпечення безпеки країни завдяки співпраці з НАТО.

Ключові слова: Республіка Польща, НАТО, Сполучені Штати Америки, двостороннє співробітництво.

Гасло, винесене на початок статті, стало пріоритетним завданням польської зовнішньої політики, затвердженої офіційним документом польського уряду в березні 2012 р.: «Пріоритети польської зовнішньої політики у 2012–2016» та наступної «Стратегії польської зовнішньої політики 2017–2021» [1].

Європа сьогодні зіткнулася з дилемою: поглибити інтеграцію або її пом'якшити, що може призвести до згорання впливовості Європейського Союзу (ЄС). Всі учасники євроінтеграційного об'єднання, зокрема і Польща, мають низку спільних проблем. І вони неспроможні розв'язати їх поодиночі.

Водночас управлінський апарат ЄС і держави-члени дотримуються тривожної тенденції відкладання важливих рішень «на завтра». Це стосується таких стратегічних питань, як майбутній розвиток внутрішнього ринку, енергетична безпека, темпи розширення ЄС, пошук вирішення проблем демографічних та міграційних тисків, безпека громадян і гарантування наданих свобод.

Економіка. На порядку денному домінує міжнародна криза та її наслідки. Головне питання для Заходу: повернення в русло сталого розвитку та відновлення динаміки торгівлі ЄС полягає у забезпеченні конкурентоздатності економіки ЄС на глобальній карті світу як сталого чинника. Світові тенденції свідчать, що криза в багатьох країнах ще триватиме. Європа та США змушені, як і раніше, здійснювати програми реструктуризації, скорочення державних витрат і змінювати стратегії розвитку. Це є необхідним для забезпечення ефективного економічного управління.

Китай, Індія та інші азійські країни успішно конкурують на світових ринках послуг і товарів, виготовлених висококваліфікованими працівниками за мізерні витрати на оплату праці. Крім того, в інноваційному рейтингу Китай вже наближається до ЄС, який значно поступається в цьому вимірі Японії і США. Розрив у рівнях розвитку між західним світом та іншими країнами й надалі буде скорочуватись. Вперше за століття Азія витрачає більше на озброєння, ніж Європа (тобто європейські члени НАТО). Суспільства деяких розвинутих країн тим часом перебувають на перехресті: як знайти нові джерела зростання, не знижуючи добробуту, соціального забезпечення і високий рівень споживання.

Розхитування однополярного світу збігається з невизначеністю стійкості глобального керування. Вимагає поліпшення європейська система безпеки. Її схема має поєднувати реалізацію нової Стратегічної концепції Альянсу (НАТО), розвиток спільної зовнішньої і безпекової політики ЄС та діяльність Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), а також т. зв. Процес Корфу. Проте реальним є той факт, що деякі зростаючі економіки розглядають військову силу як один з найважливіших чинників, що визначає владу і престиж. Така ситуація вимагатиме від демократичних країн чітко визначити своє бачення і параметри безпеки, а також віднайти спільну мову в контексті глобального діалогу. Заявлені Заходом цінності більше не є єдиним орієнтиром для решти світу. Авторитарні моделі в поєднанні з обіцянкою процвітання стають в очах деяких країн реальною альтернативою західному універсалізму.

У найближчі роки ЄС переглядатиме свою роль і місце на світовій арені, що залежатиме від якості трансатлантичних відносин і відносин із стратегічними партнерами насамперед в економічному плані. У зв'язку з тим, що жодна країна ЄС не може самостійно формувати глобальні

події або істотно вплинути на їх розвиток, є необхідним забезпечити узгодженість дій ЄС в інтересах всіх його членів.

За останні два десятиліття також спостерігається значне послаблення репрезентативності міжнародних інституцій.

З демократичним відновленням Центрально-Східної Європи колишні країни Східного блоку вивільнилися від «соціалізму-комунізму» і розпочали кожен на свій розсуд розбудовувати основи національної політики та ринкової економіки. Перші найсерйозніші проблеми, які необхідно було вирішити Польській державі доби незалежності з 1989 року, стосувалися двох найбільших сусідів: Німеччини і Радянського Союзу / Росії. Федеративна Республіка Німеччина спочатку неохоче сприйняла польський західний кордон, що стало предметом тривалих переговорів. Нарешті в листопаді 1990 року об'єднана Німеччина визнала кордон за лінією Одер і Нейсе, а ратифікувала документи в грудні 1991-го. Радянський Союз, а з грудня 1991 року – Росія не поспішали виводити власні війська з польської території. Після переговорів, що тривали протягом року – з вересня 1990 до жовтня 1991, – було розроблено план виведення російських військ. Останній солдат колишньої Червоної армії залишив польську територію 18 вересня 1993 р. [2].

У такій ситуації одним зі стратегічних завдань власної зовнішньої політики Польща висунула встановлення довгострокових союзницьких відносин зі Сполученими Штатами Америки, оскільки тільки США тоді могли захистити нову демократію від зовнішніх зазіхань колишніх імперій. Зазначимо, що відносини «союзницькими» називали самі поляки, а не американці, і по-друге, Польща робила все можливе, аби бути союзником США. Навіть поставила під загрозу своє існування в рамках Євросоюзу, коли підтримала США у війні проти Іраку. Польський розрахунок виправдався: умови безпеки могли гарантувати лише Сполучені Штати завдяки членству в Північноатлантичному Альянсі. США «втягли» Польщу до членства в НАТО, в ЄС, зменшивши практично на 80% зовнішній борг поляків.

Отже, з розпадом Варшавського військового блоку Польща реалізувала два основних вектори: шлях до членства в НАТО і шлях до членства в ЄС. НАТО при цьому завжди випереджало інші кроки.

З іншого боку і Вашингтон був зацікавлений у поширенні впливу на пострадянський блок, шукаючи в ньому опору. Таким пунктом виявилася Польща, яка виступила не тільки певним буфером на перших етапах розширення НАТО на Схід, а й активним учасником і провідником своїх сусідів у безпековий простір Альянсу. Політика Вашингтона щодо Центральної та Східної Європи в 1990-х роках була зосереджена на інтеграції країн колишнього радянського блоку до НАТО, а також через підтримку демократичних процесів та економічних реформ якнайскоріше сприяння інтеграції їх в Європейський Союз.

Політика Вашингтона щодо Польщі у 1990-ті роки опиралася на такі програми:

- Партнерство заради миру;
- прийняття Закону про заохочення Східної європейської демократії;
- створення Стабілізаційного фонду польської валюти (\$ 200 млн);
- скасування 70 відсотків польського боргу Вашингтону;
- підтримка в переговорах з Паризьким клубом.

Пріоритетною ціллю країни було зміцнення її позицій на міжнародній арені, гарантування безпеки Польщі завдяки співпраці з НАТО, а також систематичне розширення обсягів двосторонньої взаємодії з низкою держав.

У цьому контексті для Польської держави й сьогодні важливою є позиція США, яка є головним елементом існування Польщі в трансатлантичному просторі, розширює і посилює її міжнародне становище в рамках ЄС. Співробітництво з Вашингтоном охоплює низку питань міжнародної взаємодії – від економічних, безпекових, підтримки демократії – до справ міжлюдських контактів і питань культури.

Серед основних напрямів співпраці **виокремлюється безпековий протіп**. Північноатлантичний Альянс, головною складовою якого є США, вже понад 10 років цементує польсько-американську співпрацю у сфері безпеки.

Інституціоналізація двосторонньої взаємодії відповідно до положень Декларації про стратегічну співпрацю Польщі від 2008 року охопила низку питань інфраструктури і консультацій.

У 90-ті роки після розпаду Організації Варшавського Договору Польща поза євроатлантичним напрямом – рухом до НАТО, і припиненням дії Ради економічної взаємодопомоги підписала угоду про асоціацію з Європейськими спільнотами та підтвердила свою мету щодо членства в Європейських економічних спільнотах (з листопада 1993 р. – Європейському Союзу). Ці кардинальні завдання польської зовнішньої політики були основними в першій декаді Третьої республіки. До НАТО Польща була прийнята разом з Чехією та Угорщиною у березні 1999 р., а вступу до Європейського Союзу довелося чекати до травня 2004 року.

Після набуття членства в структурах НАТО, Польща розгорнула активну діяльність щодо приєднання до НАТО інших країн регіону, насамперед держав Балтії, а згодом також Грузії і України. Водночас після приєднання до Європейського Союзу польська влада була прихильником європейської інтеграції інших країн регіону, зокрема й України. Реалізація європейської східної політики, яку Росія розглядала як втручання у сферу свого впливу, надала Польщі можливість зміцнити своє положення в ЄС.

В останні роки, під впливом війни в Україні, помітно зріс інтерес до тісної співпраці в рамках Північноатлантичного договору. Головні питання сучасної зовнішньої політики Польщі зосереджені на формуванні умов безпеки в регіоні шляхом зміцнення східного флангу НАТО, зокрема й наданням своєї території для розміщення протиракетних систем захисту [3]. Отже, важливість Польщі на міжнародній арені помітно зростає. Після 1989 року країни Заходу стали сприймати її, Росія та США також, як провідну демократичну країну Європи.

Стратегія політики Республіки Польща – «Пріоритети польської зовнішньої політики» (2012 р.) стала першим від 1989 року провідним документом, що визначав вектори польської дипломатії. Стратегія також скоординувала діяльність органів державної адміністрації щодо зовнішніх кроків, до того ж надала громадянам конкретні уявлення і орієнтири щодо найважливіших завдань польської зовнішньої політики на найближчу перспективу [4].

Хронологія руху Польщі до НАТО. В основі становлення та поглиблення відносин Польщі зі Сполученими Штатами була насамперед спільна позиція щодо безпеки, а саме членство Польщі в НАТО. Отже, 5 липня 1992 р. поляки із захопленням приймали у Варшаві президента США Дж. Буша, що прибув до польської столиці на прощання з відомим дипломатом, піаністом і музикантом Ігнацієм Падеревським. У квітні 1993 року віце-президент США Альберт Гор прибув з візитом у Варшаву для відзначення 50-річчя початку повстання у Варшавському гетто. 21 квітня 1993 р., у переддень церемонії відкриття музею Голокосту у Вашингтоні, новий президент США Білл Клінтон зустрівся з президентом Польщі Лехом Валенсою, для обговорення питання розширення НАТО на Центральну і Східну Європу. Л. Валенса в листі до Генерального секретаря НАТО Манфреда Вернера (1 вересня) висловив зацікавленість у польському членстві в НАТО, що викликало опозицію Москви. Реагуючи на це, президент Росії Борис Єльцин направив відповідного листа керівникам провідних країн НАТО із попередженням щодо розширення Альянсу.

Вашингтон не хотів протистояння і загострення відносин з російськими колами, тому продемонстрував скептичну позицію щодо членства пострадянських країн в НАТО. Водночас, в жовтні 1993 року США оприлюднили концепцію «Партнерства заради миру» (ПЗМ), яка містила схему співпраці посткомуністичних країн Центральної та Східної Європи з Альянсом. «Партнерство заради миру» було відкладено на деякий час, як і обговорення питання про розширення. Однак Альянс не відмовився від привабливої ідеї і почав поступово готувати країни до членства через активізацію їхньої участі в структурах Альянсу.

На той час Варшава була збентежена фактичною відмовою США від приєднання Польщі в НАТО і розглядала ПЗМ не інакше, як заміну членству, що не влаштувало польську сторону. Подібні сумніви були висловлені під час візиту до США глави польської дипломатії Анджея Олеховського, який під час відвідин Вашингтона в грудні 1993 року наполягав на тому, щоб кандидати отримали чітку перспективу майбутнього членства в НАТО. У відповідь 7 січня 1994 р. із спеціальною місією до Польщі прибули державний секретар США М. Олбрайт (Madeleine Albright) і глава штабу Збройних сил США генерал Д. Шалікашвілі (John Shalikashvili). 10 січня 1994 р. у Брюсселі НАТО ухвалило американську концепцію і звернулася із пропозицією ПЗМ до всіх держав Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). Президент США Білл Клінтон зустрівся в Празі з главами Чехії, Словаччини, Угорщини і Польщі, які, попри свої застереження, схвалили ПЗМ. Б. Клінтон зазначив тоді, що ПЗМ «не є перманентним залом очікування», і «питання полягає не в тому, чи прийме НАТО нових членів, а й в тому, коли і як це зробить». 2 лютого 1994 р. прем'єр Польщі Вальдемар Павляк підписав у Брюсселі рамковий документ ПЗМ. І вже в липні цього року президент Б. Клінтон виступив у Сеймі РП із заявою про те, що розширення НАТО неминуче.

Позиція США щодо можливого розширення НАТО зміцнилася в кінці грудня 1994 року, коли Північноатлантична рада позитивно вирішила питання щодо розширення Альянсу на нові демократичні держави Сходу і вирішила вжити для цього необхідних заходів. 28 вересня 1995 р. Генеральний секретар НАТО Віллі Клас представив перше обґрунтування щодо розширення НАТО, а 5 грудня Північноатлантична рада ухвалила рішення провести інтенсивні двосторонні та багатосторонні консультації з розширення, а також зміцнення співробітництва в рамках ПЗМ. Питанню щодо розширення НАТО навіть не завадив скандал навколо прем'єр-міністра Юзефа Олекси, звинуваченого у шпигунстві на користь Москви.

23 і 25 липня 1996 р. Палата представників і Сенат США переважною більшістю голосів прийняли Закон про розширення НАТО, а саме за рахунок Польщі, Чехії, Угорщини та Словенії. В липні президент Польщі Александр Квасньєвський також обговорював питання членства Польщі в НАТО. Незабаром у Детройті Клінтон заявив, що перша група нових членів НАТО має бути прийнята у 1999 році – до 50-річчя Альянсу. 12 червня 1997 р. Клінтон оголосив перелік заявників на членство, серед яких – Польща, Чеська Республіка та Угорщина. 8 липня цього ж року на зустрічі в Мадриді країни-лідери НАТО офіційно запросили їх розпочати переговори про вступ. Польща це здійснила 16 вересня 1997 р., і на 16 грудня Польща, Чехія та Угорщина підписали протоколи про вступ.

Протягом зазначеного періоду Польща повністю йшла у фарватері американської зовнішньої політики, зокрема у лютому 1998 року міністр закордонних справ Броніслав Геремек запропонував США польську допомогу в можливій військовій операції проти Іраку, щоб змусити цю країну виконувати резолюції ООН. 30 квітня 1998 р. польський Сенат затвердив протоколи про приєднання Польщі, Чехії та Угорщини до НАТО. Президент Клінтон підписав постанову про ратифікацію 21 травня.

12 березня 1999 р. в м. Індепенденс, штат Міссурі, міністр Геремек і міністри закордонних справ Чеської Республіки та Угорщини передали держсекретарю США М. Олбрайт ратифікаційні грамоти. Таким чином, Польща, Чехія та Угорщина стали членами НАТО. Республіка Польща домоглася реалізації основної мети політики безпеки. Польща є найбільшим союзником США на Європейському континенті. Підсумки спільної діяльності були підбиті під час польсько-американської міністерської конференції у Варшаві 26–27 червня 2000 р. під назвою «На шляху до товариства демократій» за участю представників 107 країн.

Польща також тісно співпрацює з США у справі захисту прав людини в рамках ООН. У 1999 році Польща востаннє одержала кошти програми Європейського Закону Східної демократії (SEED), здійснюваної USAID, і започаткувала Ініціативу польсько-американо-української співпраці (ПАУСІ), що має використати польський досвід трансформації щодо підтримки перетворень в Україні. Паралельно відбувалися активні контакти: у квітні 1999 року президент Квасьневський взяв участь у конференції «10 років потому», організованої в університеті штату Мічиган. У жовтні ц.р. у Польщі з візитом перебувала Хілларі Клінтон, у листопаді – екс-президент США Джордж Буш. У лютому 2000 року міністр Геремек зустрівся з держсекретарем США Олбрайт на переговорах щодо компенсацій за примусову працю в Третьюму рейху, а в квітні 2001 року відбувся візит міністра закордонних справ Владислава Бартошевського, який провів переговори з держсекретарем Коліном Пауеллом і радником американського президента з національної безпеки Кондолізою Райс.

Особливістю польсько-американських відносин у наступний період – 2000–2006 рр. – було обговорення і досягнення домовленості щодо реалізації американських планів зі створення системи протиракетної оборони на територіях нових членів НАТО. Після терористичних атак 11 вересня 2001 р. Польща одразу ж запропонувала Сполученим Штатам усю необхідну допомогу в боротьбі з тероризмом. 20 вересня президент Квасьневський у листі до Буша заявив про свою готовність співпрацювати зі США у створенні антитерористичної коаліції та участі польських солдатів у військових операціях США. 25 вересня уряд ухвалив рішення надати польський повітряний простір для ВПС США. За ініціативи президента Квасьневського

6 листопада у Варшаві відбулася конференція з боротьби з тероризмом, в якій взяли участь 16 президентів країн Центральної та Південної Європи. Саміт схвалив заяву, в якій висловив «беззастережну підтримку заходів, що вживаються проти тероризму у всіх його аспектах» та плану дій для боротьби з тероризмом. 22 листопада Квасьневський схвалив участь польських солдатів в очолюваній США міжнародній військовій операції в Афганістані. Перші польські частини увійшли до складу міжнародних сил МССБ в Афганістані в березні 2002 року. Про антитерористичну кампанію йшлося також під час відвідування США міністром закордонних справ В. Чимошевичем в грудні 2001-го і прем'єр-міністром Л. Міллером в січні 2002 року.

Надалі Польща починає грати роль промоутера концепції безпеки США на інші країни ЦСЄ. Дж. Буш схвалив польську ініціативу щодо співпраці НАТО з країнами Вишеградської групи. Польща і США також підтримали країни Балтії щодо питання членства в Альянсі. Про це на саміті в Празі в листопаді 2002 року НАТО прийняло позитивне рішення. 23 листопада американський президент Буш повідомив литовському народу про рішення НАТО щодо залучення ще 7 пострадянських країн до Альянсу. Реалізуючи американську концепцію розширення безпеки, Польща поступово переходить на американську військову техніку. Особливий рівень польсько-американських відносин було продемонстровано закупівлею 27 грудня 2002 р. 48 винищувачів США F-16 на суму \$3,5 млрд. Це був найбільший контракт в історії польських збройних сил. Польща отримала на ці цілі американську підтримку за низькими відсотками, 15-річний кредит в 3,8 млрд доларів і обіцянку численних замовлень. Відповідні угоди було підписано 18 квітня 2003 р.

Наступним кроком стала участь Польщі у створенні антиіракської коаліції. 29 січня 2002 р. Дж. Буш у зверненні до нації визначив Ірак, Іран і Північну Корею «вісью зла», зазначивши майбутні напрями антитерористичної кампанії. На межі 2002 і 2003 років стало очевидним, що США мають намір вирішити проблему Іраку, хоча і наштотхнулися на реальний різкий опір багатьох європейських країн. У цій суперечці Польща підтримала сторону Вашингтона: прем'єр-міністр Л. Міллер був у списку восьми глав європейських урядів, які 30 січня 2003 р. підписали декларацію на підтримку зусиль США у роззброєнні Іраку. 14 січня 2003 р. під час зустрічі в Білому домі Буш заявив, що США «сьогодні має найкращого друга в Європі – Польщу».

Польський уряд 17 березня звернувся до президента з проханням дозволити використовувати польський контингент, чисельністю до 200 військових, в інтервенції міжнародної коаліції в Іраку для забезпечення виконання Іраком відповідних резолюцій Ради Безпеки ООН. Урядовий запит було негайно схвалено президентом А. Квасьневським.

Десята річниця з моменту отримання Повітряними силами Польщі на озброєння винищувачів F-16. 28.08.2016. © Фото Філіпа Модржейевські

Polish Air Force Celebrates the 10th Anniversary of the F-16 service. 28.08.2016. © Photo by Filip Modrzejewski

Незабаром після війни проти сил режиму Саддама Хусейна 5 травня 2003 р. міністр оборони Польщі Є. Шмайдзінський зустрівся у Вашингтоні з міністром оборони США Д. Рамсфельдом, якому повідомив, що Польща готова узяти на себе командування багатонаціональними силами зі стабілізації в одному з чотирьох секторів Іраку – в північній частині країни або між Багдадом і Басрой. 31 травня 2003 р. президент США Джордж Буш під час короткого перебування в Кракові (в компанії Коліна Пауелла і Кондолізи Райс) на шляху до святкування 300-річчя Санкт-Петербурга зустрівся з президентом А. Квасьневським і прем'єр-міністром Л. Міллером і у промові у Вавельському замку сповістив про створення коаліції з безпеки та протидії розповсюдженню зброї масового знищення (PSI) та засобів її постачання морським шляхом.

З вересня 2003 р. Польща відправляє свій військовий контингент чисельністю 2400 осіб під командування британців у південно-центральну зону стабілізації в Іраку.

26–27 січня 2004 р. в рамках робочого візиту до США президенти Квасьневський і Буш обговорили питання щодо візових вимог для поляків, проблеми Іраку і модернізації польських збройних сил. Проблема віз була надзвичайно невтішною – Польща вважала, оскільки є найактивнішим союзником Сполучених Штатів, що має бути включена до так званої Візової Програми США. За цією програмою громадянам не можуть відмовити у візах, які до того ж видаються безкоштовно. Тим паче, що всі держа-

ви-члени ЄС (крім Греції) мали подібні привілеї. Тим не менш, поляків супроводжували високі відсотки відмов у робочих візах та інших візових варіантах (30%). На цьому тлі розгорнулися сумніви щодо доцільності втручання польських сил в Ірак: 18 березня президент Квасьневський публічно заявив, що адміністрація США ввела Польщу в оману у питанні про наявність в Іраку зброї масового знищення. Рейтинг прихильності поляків до американців почав падати, хоча до 2003 року цей показник незмінно займав перші позиції.

18 липня 2005 р. Палата представників США одногосно прийняла резолюцію в пам'ять 25-ї річниці страйків на узбережжі із визначенням Польщі «моделлю для інших країн, що борються за звільнення від авторитарного правління». Новий президент Польщі Лех Качинський також заявив про пріоритетність відносин Польщі зі США, під час візиту в цю країну 8–11 лютого 2006 р. уклав 5-річну угоду про співробітництво в галузі науки і техніки. У вересні цього року польська висока делегація домовилась про відправку до Афганістану 1000 польських солдатів. Таким чином, військові контакти Польщі і США посилюються. У листопаді 2006-го в Польщу було доставлено перший винищувач F-16 американського виробництва, який став символічним актом початку нової ери для польських ВПС.

Отже, викладена вище хронологія ілюструє польські дії, спрямовані на поглиблення відносин із США через співпрацю з НАТО.

У чому ж полягала концепція зовнішньої політики Республіки Польща у другому десятилітті ХХІ століття? Про це дізнаємось зі спеціального документа із грифом «цілком таємно» «Основи польської зовнішньої політики», затвердженого за поданням міністра закордонних справ польським урядом. Засади стосуються всіх інших установ, причетних до співпраці з закордоном. Документи з грифом «цілком таємно» підготовлені Департаментом стратегії зовнішньої політики МЗС Республіки Польща, а озвучені у виступі міністра закордонних справ Республіки Польща у 2006 році «Задачі польської зовнішньої політики на період 2006–2011 рр.». Нижче наводимо деякі тези з цього виступу.

Основною метою польської зовнішньої політики на період 2006–2011 роки було визначено (у промові міністра закордонних справ) подальше зміцнення позицій. На звернення міністра польська дипломатія має розкрити для світу образ країни як надійного, серйозного учасника європейської спільноти, що вміє узгоджувати власні інтереси з інтересами решти. Наступним важливим питанням визначено гарантування енергетичної безпеки країни. В польських інтересах, щоби Росія не могла закрити газовий краник, а Польщі треба сформулювати на Сході надійний простір партнерів, які стануть перевіреними і дружніми сусідами. Далі виокремлено Україну та інші головні для польської зовнішньої

політики держави. Коментуючи візит до Варшави радника російського президента Сергія Ястшембського (президента Росії поляки вперто називають «Пупіним»), міністр підкреслив, що цей візит свідчить про те, що Росію бентежить посилення ролі Польщі, якій до того ж ЄС довірив реалізацію програми Східного партнерства. Головною країною в цій програмі Польща називає Україну [5].

Підтримка довгострокових союзницьких відносин із Сполученими Штатами була і є одним із стратегічних завдань зовнішньої політики Польщі. Польща доклала значних зусиль для підтримки США і після 2006 року, врахувавши те, що основні зусилля американської зовнішньої політики були направлені на війну з терором, військові операції в Іраку і Афганістані, мирний процес на Близькому Сході, політичне суперництво з Москвою та протидію могутності Китаю, яка постійно зміцнюється.

Офіційно наступний президент США Барак Обама називав Польщу важливим союзником, заявляв про дружбу і підтримку. Однак польський імідж постраждав унаслідок витоків інформації про «секретні в'язниці ЦРУ в Польщі». Такі дані було опубліковано 2 листопада 2005 р. в газеті «Вашингтон пост», яка назвала поза Польщею ще й Румунію. Наступний витік подібної інформації щодо ув'язнених із Саудівської Аравії спостерігався 8 вересня 2010 р. тощо. Зрозуміло, такі оприлюднення втягують Польщу до переліку країн, де не дотримуються прав людини, які є загрозливими з погляду терористичної небезпеки.

Американський вектор зовнішньої політики Польщі тоді був зосереджений на вирішенні питання встановлення елементів системи протиракетної оборони США. Польща і США домовилися реалізувати попередню угоду з розміщення компонентів протиракетної оборони в Польщі. Сполучені Штати допомагатимуть модернізувати польські ППО і армію відповідно до згаданої угоди.

До активізації зазначеного процесу обидві сторони спонукала російсько-грузинська війна в першій половині серпня 2008 року, яку в Польщі визнали ознакою нової експансії Росії, що відроджується. Вже 14 серпня у Варшаві парафували відповідну угоду, і 20 серпня 2008 р. її підписали Р. Сікорський і К. Райс. Відповідно до угоди у Редзикові неподалік Слупська має бути розбудована база ракет-перехоплювачів, а разом з ними й інші системи захисту від бойових літаків і ракет малої дальності. Водночас також підписали декларацію про стратегічне співробітництво між США та Польщею, яка передбачає регулярні консультації з стратегічних питань в рамках стратегічної співпраці Консультативної групи (SCCG).

Паралельно у 2008 році розпочалося виведення польських військ з Іраку і закриття польської місії. Одночасно Польща пішла назустріч США, збільшивши свій військовий контингент в Афганістані: 19 березня 2008 р.

польський уряд повідомив про відрядження до цієї країни ще 400 військовослужбовців і направлення 8 вертольотів. Міністерство оборони Польщі оголосило, що польські війська взяли на себе відповідальність за безпеку в провінції Газні.

Американські офіційні особи заявили, що у будь-якому разі бачать Польщу як країну дислокації ракет-перехоплювачів. 21 жовтня у Варшаві віце-президент США Джо Байден зустрівся з прем'єр-міністром Туском, який запевнив у польській готовності взяти участь у новому американському проекті по ПРО. 11 грудня у Варшаві підписано двосторонню угоду про статус сил (так звану SOFA), що встановлює правила для розміщення американських військ у Польщі, і 24 травня 2010 р. понад 100 американських солдатів прибули для обслуговування зенітної батареї Patriot. 3 липня Краків відвідала держсекретар США Хілларі Клінтон, яка взяла участь у церемонії підписання додатку до польсько-американської угоди від серпня 2008 року про встановлення в Польщі елементів американської системи протиракетної оборони [6].

Черговим поштовхом до поглиблення і посилення двосторонньої військової співпраці США і Польщі стала агресія Росії проти України. США надали Польщі 12 винищувачів F-16 з бази в Авіано і 200 осіб персоналу навесні 2014 року. При цьому, як заявили представники НАТО, збільшення військової присутності на східних рубежах Альянсу робиться не задля провокування Росії, а для демонстрації прихильності принципу колективної оборони, закріпленого в статті 5 Вашингтонського договору. Сполучені Штати повністю готові виконувати зобов'язання, що випливають з цих складових. США виступають за мирне вирішення конфлікту між Росією та Україною, однак висловлюють стурбованість дестабілізацією ситуації в Україні з боку Росії.

Польська сторона додає, що зміцнення польсько-американського військового співробітництва спричинено сучасною кризою, яка змушує до того, щоб певні речі зробити швидше і найбільш повно. Щодо «певних речей» ідеться про реалізацію польсько-американського проекту солідарності та партнерства, пов'язаного з поглибленням військового співробітництва. Цей проект включає низку елементів ППО, зокрема й побудову заводу в 2018 році в Редзіково (Поморському), і тренування американської авіації в Польщі (авіаційної ескадрильї). Польща, на переконання двох сторін, потребує «постійної присутності американських літаків для тренувань з союзниками в регіоні». В рамках програми також передбачено отримання ракет дальнього радіусу JASSM для польського F-16. До того ж ідеться і про кіберзахист. Польська сторона подякувала за жорстку та чітку позицію США під час кризи в Україні, спрямовану на підтримку польського рішення щодо розміщення американських F-16 разом з персоналом [7].

Нині двосторонній діалог із зазначеного питання проводиться у форматі регулярних зустрічей Консультативної Групи Стратегічного Співробітництва (SCCG), а також Групи Високого Рівня з Безпеки (HLDG) [8].

Отже, поступальний розвиток співпраці у сфері безпеки і оборони було підтверджено сторонами в Меморандумі про взаєморозуміння між міністрами національної оборони про співробітництво військово-повітряних сил Республіки Польща та Сполучених Штатів. 13 червня 2011 р. Меморандум започаткував новий варіант співпраці польських ВПС і США, запроваджуючи на ротаційній основі розміщення на території Польщі американського багатоцільового літака F-16 і транспортного C-130, який підтримують спецпідрозділи ВПС США. Проект (Aviation Detachment, Av-Det) було започатковано в листопаді 2012 р. До того ж в Польщі на авіаційній базі в м. Ласк розміщений підрозділ ВПС США, що обслуговує тренінги (4 рази на рік по 2 тижні) літаків F-16 та/або транспортних C-130.

Агресивні дії Росії щодо України кардинально змінили у 2014 році безпекову ситуацію в Європейському регіоні. Безпосереднім результатом цих подій стало посилення діалогу в рамках ЄС, а також зміцнення співпраці у сфері безпеки і оборони зі США. Сполучені Штати підтвердили зобов'язання щодо союзної оборони в рамках НАТО. Практичним втіленням попередніх декларацій стало розширення присутності американських ВПС США (Av-Det) у Польщі (в країну відправлено 12 літаків F-16 і близько 300 осіб персоналу), а також в рази збільшено військові навчання і тренування за участі збройних сил США (близько 150 американських солдатів ВДВ). В Конгресі США були запроваджені нові законодавчі ініціативи, спрямовані на зміцнення співпраці у сфері безпеки з Польщею та іншими країнами регіону.

Військове співробітництво. Управління оборонної взаємодії (ODC) США виконує функції зміцнення міжнародного співробітництва, а також реалізує деякі програми між американськими та польськими збройними силами. Поза підтримкою сектору безпеки – фінансування і продаж американських товарів, послуг, організація навчання для прикордонної оборони (ФМС) та управління програмами FMF, а також грантів у межах Міжнародної військово-навчальної програми (ІМЕТ). Зміцнення міжнародного співробітництва охоплює співпрацю з науково-дослідної роботи, аналізу і тестування військових та техніки, а також розбудовує контакти між оборонною промисловістю двох країн на основі низки міжнародних угод.

Управління оборонного співробітництва відповідає за сприяння, розробку, координацію та реалізацію таких програм у Республіці Польща: підтримка у сфері безпеки, співпраця в галузі безпеки, фінансування купівлі американської оборонної продукції (FMF), продаж військової техніки за кордоном (ФМС), міжнародна військова Програма навчання (ІМЕТ), статті

Варшавський саміт НАТО, 2016. © www.mfa.gov.pl

Warsaw Summit of the North Atlantic Treaty Organization (NATO), 2016. © www.mfa.gov.pl

оборонного комплексу (EDA), міжнародне військово-технічне співробітництво (МАК), програма підготовки для боротьби з тероризмом (СТФР), програма співробітництва Збройних сил, державна програма партнерства, міжнародна виставка оборонної промисловості.

Основні напрями польсько-американського співробітництва в галузі енергетики та клімату зосереджені на: геостратегічних аспектах енергетичної безпеки, науково-технологічному співробітництві в галузі енергетики та клімату (нових енергетичних технологій, розвиток відновлювальних джерел енергії тощо), розвідці та видобутку вуглеводнів (сланцевий газ) і розвитку атомної енергетики.

Польща була залучена США у 2010 році до участі в американській Глобальній ініціативі на користь Сланцевого газу (GSGI, пізніше перетвореній на Unconventional Gas Technology Exchange Program, Програму обміну нетрадиційними газовими технологіями, UGTETP), метою якої є підтримка адміністрування інституційними та нормативними питаннями. В результаті візиту до Вашингтона міністра Р. Сікорськи в березні 2011 року було підписано Меморандум про наміри щодо розвитку співпраці у наукових, технічних і політичних аспектах екологічно безпечних і ефективних енергетичних технологій.

У листопаді 2013 року у Варшаві відбувся Міжнародний саміт зі зміни клімату – 19-та Конференція Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату (COP19), в якому активно працювала делегація США під головуванням Спеціального посланника з питань клімату Тодда Стерна.

Польська дипломатія. Питаннями, що обговорювались на щорічній нараді послів РП у липні 2015 року були: майбутній Саміт НАТО у Варшаві (6–8 липня 2016 р.), питання східного сусідства, просування польської кандидатури на місце непостійного члена Ради Безпеки ООН тощо. В роботі наради взяли участь 75 послів, що представляють Польщу на всіх континентах і в міжнародних організаціях, 12 кандидатів на посаду посла і глав трьох дипломатичних місій за кордоном. Нарада Послів проводиться щороку протягом літа і дає можливість підбити підсумки досягнутого у сфері зовнішньої політики, проаналізувати і обговорити поточні проблеми, опрацювати завдання на майбутнє.

Головним питанням згаданої наради була безпека польських кордонів і кордонів Європи, а також зміцнення східного флангу НАТО. «Головним питанням для майбутнього Польщі та всієї Європи сьогодні є забезпечення безпеки. Ми прагнемо використовувати всі інструменти, доступні для нас, серед яких найважливішим є НАТО», – підкреслив глава МЗС Польщі Гжегож Схетина. На його переконання, такі виклики, як війна на Сході України, або питання щодо Ісламської Держави, вимагають від трансатлантичного співтовариства відновлення власного потенціалу. У зв'язку із зазначеним Польща підтримує і підтримуватиме зусилля міжнародної спільноти, спрямовані на припинення експансії сепаратистів, підтримуваних Росією на Сході України.

Глави дипломатичних місій зосередили увагу також на питаннях економічного просування і підтримки польських компаній на зарубіжних ринках. З цією метою послі спілкувалися з понад 80 польськими підприємцями, зацікавленими у розширенні своєї присутності за кордоном [11].

Дипломатія підтримує польський бізнес за кордоном. Існує значний потенціал для розвитку польської економічної співпраці зі світом за допомогою польської громади, і за безпосередньої участі підприємців Польщі, а також за їх посередництвом, – заявив міністр Схетина під час відкриття 18-ї Всесвітньої економічної конференції Polonia (діаспори) у Варшаві. Провідним гаслом конференції стало «Партнерство для успіху». Міністр Схетина, який був почесним гостем на конференції, запевнив, що одним з головних завдань польської дипломатії є просування польських компаній за кордоном. Глава польської дипломатії також звернувся до учасників конференції, усіх польських підприємців, зокрема американського походження, із закликом до активної підтримки інтересів Польщі, серед

іншого, через участь у проектах публічної дипломатії та економічної дипломатії. Такі проекти реалізуються Міністерством закордонних справ по всьому світу у співпраці з польськими дипломатичними та консульськими установами [12].

Цілі зовнішньої політики. Польські дії на міжнародній арені віддзеркалюють цінності, які є основою Польської держави: демократія, верховенство закону, повага прав людини та солідарності. Зовнішня політика є захистом національної незалежності і територіальної цілісності. Вона діє заради гарантування національної безпеки, збереження вітчизняної спадщини, захисту довкілля, зростання процвітання, високого рівня цивілізації і економічного розвитку. Польська зовнішня політика з метою досягнення цих цілей дотримується таких пріоритетів:

- Сильна Польща в сильному політичному союзі. Побудова конкурентного Союзу, солідарного, відкритого і безпекового, де всі країни несуть солідарну відповідальність за майбутнє європейської інтеграції у взаємодії з повагою польських інтересів іншими учасниками; конструктивну участь у процесі прийняття рішень в ЄС як для польського успіху на європейській арені, так і на світовій арені.

- Польща як надійний союзник у стабільному євроатлантичному вимірі. Розробка власної здатності стримувати і підтримувати довіру НАТО як оборонного союзу; розвиток потенціалу ЄС у сфері незалежності і доповнення активів НАТО та розбудови безпеки; участь у виробленні заходів взаємної довіри між Росією і Заходом; тісна співпраця з Україною та іншими країнами Східної Європи та Південного Кавказу; боротьба з тероризмом і запобігання розповсюдженню зброї масового знищення.

- Польща відкрита для різних схем регіонального співробітництва. Співпраця з Заходом з питань безпеки та сильної економіки; відкритість і солідарність зі Сходом; використання шаблонів Півночі щодо якості життя громадян; партнерство з Півднем у сфері спільних цінностей; зміцнення співробітництва між країнами Вишеградської групи.

- Стратегія розвитку Польщі, просування демократії та прав людини. Підвищення ролі взаємодії в розвитку польської зовнішньої політики, оскільки сфера міжнародної діяльності впливає на польську безпеку та стабільність сусідів і партнерів.

- Популяризація Польщі за кордоном. Розробка рекламної кампанії, яка впливатиме на зміцнення польської позиції в Європі та світі, а також самої Польщі, що зробить країну конкурентоздатною і сильнішою для залучення інвесторів, туристів. Розвиток польської економіки, зокрема за для збільшення експорту.

- Нова якість у відносинах з поляками за кордоном. Впровадження нової стратегії Polonia. Використання потенціалу польської діаспори та по-

ляків, які проживають за кордоном, сприятиме заохоченню і створенню позитивного польського образу в світі.

- Ефективна дипломатична служба. Продовження модернізації МЗС: професійна дипломатія, заснована на правильному підборі персоналу і структур, що працюють у дипломатичній службі; підвищення узгодженості та координації міжнародних заходів, що проводяться Міністерством закордонних справ, інших державних органів, установ та неурядових організацій; сучасна інфраструктура створення образу держави.

Агресивні дії Росії щодо України кардинально змінили у 2014 р. безпекову ситуацію довкола Польщі. Безпосереднім результатом цих подій стало посилення діалогу в рамках ЄС, а також зміцнення співпраці у сфері безпеки і оборони із США. Сполучені Штати підтвердили зобов'язання щодо союзної оборони в рамках НАТО. Практичним втіленням попередніх декларацій стало розширення присутності американських ВПС США (Av-Det) у Польщі (в країну відправлено 12 літаків F-16 і близько 300 осіб особового персоналу), а також значно збільшено військові навчання і тренування за участі Збройних сил США (близько 150 американських солдатів ВДВ). В Конгресі США були запроваджені нові законодавчі ініціативи, спрямовані на зміцнення співробітництва у сфері безпеки з Польщею та іншими країнами регіону.

Вектори зовнішньополітичної діяльності Польщі визначає президент і парламент. Серед них підтримка довгострокових союзницьких відносин зі Сполученими Штатами є для Польщі одним із стратегічних завдань зовнішньої політики. Пріоритетною ціллю є зміцнення позицій Польщі на міжнародній арені, гарантування безпеки країні завдяки співпраці з НАТО, а також систематичне розширення обсягів двостороннього співробітництва.

Отже, Варшава є відвертою в тому, що майбутнє Польської держави залежатиме від того, яким чином буде використано стратегічне партнерство зі США.

1. Podstawowe cele polskiej polityki zagranicznej w ostatnim dwudziestopięciolecu. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pl.blastingnews.com/polityka/2015/07/podstawowe-cele-polski>; <http://sciaga.pl/tag/cele-polskiej-polityki-zagranicznej/>; PRIORYTETY POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ 2012-2016», Warszawa, marzec 2012 r.
2. STOSUNKI POLSKO-AMERYKAŃSKIE W LATACH 1989–2000. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.stosunkimiedzynarodowe.info/kraj,Polska,stosunki_dwustronne,USA
3. Cele polskiej polityki zagranicznej na najbliższe 5 lat na lata 2006–2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pl.blastingnews.com/polityka/2015/07/podstawowe-cele-polski>.
4. Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej 2012 – 2016. – Режим доступу: http://www.mfa.gov.pl/polityka_zagraniczna/priorytety_polityki_zagr_2012_2016/; «Priorytety polskiej polityki zagranicznej». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msz.gov.pl/resource/aa1c4aec-a52f-45a7-96e5-06658e73bb4e:JCR>.
5. Виступи міністрів закордонних справ Республіки Польща у 2006 р. і 2012 р. Задачі польської зовнішньої політики на 2006–2011 рр. Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej 2012-2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/priorytety_polityki_zagr_2012_2016/

6. *Andrew Rhys Thompson*. Polska projekcja siły, 10 stycznia 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.stosunkimiedzynarodowe.info/artukul,887,Polska_projekcja_sily; http://www.stosunkimiedzynarodowe.info/kraj,Polska,stosunki_dwustronne,USA
7. 17 квітня 2014, 19:01 США і Польща посилять військову співпрацю. Автор: ООК // ДАК / PAP. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/usa-i-polska-zaciesnia-wspolprace-wojskowa,419608.html>; Polsko-америка́нские стосунки двусторонне. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/inne_kontynenty/am/polsko_amerkanskie_stosunki_dwustronne;jsessionid=30615330C53F1FB4EC-7DC9A007915DDF.cmsap1p; Nowa strategia budowy systemu obrony przeciwrakietowej przez USA – q&a (19 września 2009):http://www.stosunkimiedzynarodowe.info/artukul,483,Nowa_strategia_budowy_systemu_obrony_przeciwrakietowej_przez_USA_?_q_and_a; Perspektywy powstania bazy systemu missile defense w Polsce (Rafał Ciastoń, 13 marca 2009): http://www.stosunkimiedzynarodowe.info/artukul,361,Perspektywy_powstania_bazy_systemu_missile_defense_w_Polsce
8. Regularnie odbywają się spotkania Grupy Konsultacyjnej ds. Współpracy Strategicznej (SCCG) oraz Grupy Wysokiego Szczebla ds. Obronnych (HLDG). – Див.: Deklaracja o współpracy strategicznej RP-USA. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msz.gov.pl/pl/cl.../deklaracja>; Amerykańsko-polska Grupa Wysokiego Szczebla ds. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: polish.poland.usembassy.gov/grupa.html; 2 - mon.gov.pl :: Ministerstwo Obrony Narodowej. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.pl/aktualnosc/artykuly/lista.../10/?...2
9. USA i Polska zacieśnia współpracę wojskową 17 kwietnia 2014, 19:01:Biuro Współpracy Obronnej (ODC). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://polish.poland.usembassy.gov/biuro_wspolpracy_obronnej.html
Mroczek: chcemy bliskiej współpracy przemysłowo-wojskowej z USA
10. Od wtorku w Warszawie doroczna Narada Ambasadorów, depesza PAP z 6 lipca 2015 roku. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mg.gov.pl/TTIP>; https://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosc/msz_w_mediach/od_wtorku_w_warszawie_doroczna_narada_ambasadorow__depesza_pap_z_6_lipca_2015_roku;jsessionid=2131C0BA0ED2D18928E2FD1EFDA76338.cmsap1p
11. PRIORYTETY POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ 2012-2016 Warszawa, marzec 2012 r. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msz.gov.pl/resource/aa1c4aec-a52f-45a7-96e5-06658e73bb4e:JCR>; Grzegorz Schetyna Polonia. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mfa.gov.pl/pl/aktualnosc/wiadomosci/dyplomacja_wspiera_polski_biznes_za_granica

Liudmyla CHEKALENKO,
Doctor of Political Sciences,
Professor at Hennadii Udoenko Diplomatic Academy
of Ukraine at the MFA of Ukraine

Serve to Poland, create Europe, understand the world!
Polsce – służyć, Europę – tworzyć, Świat – rozumieć

THE REPUBLIC OF POLAND AS PART OF AMERICAN SECURITY FACTOR IN CENTRAL-EASTERN EUROPE

Abstract. The article states that the world is marked by deep changes and unexpected tendencies in security, political, economic and social fields. European West, the leading position of which is questioned with increasing frequency, has to make significant adjustments to its own policies, to strengthen its role by applying new instruments of influence in order to adequately respond to rising challenges. All participants of the European integration association, including Poland, face a range of common problems, which they cannot solve by their own.

This situation determined strategic objectives of Poland's foreign policy one of which is the establishment of long-term and allied relations with the United States of America.

Among the main areas of partnership, there are economic, military, scientific cooperation, visa issues, cooperation in the field of energy and climate, etc.

The priority objective is to strengthen the position of Poland on the international scene, provide country security through collaborative relations with NATO, as well as systematically expand the scope of bilateral cooperation.

Consequently, Warsaw is frank that the future of Poland will depend on how the country will use its strategic partnership with the United States.

Keywords: Republic of Poland, NATO, United States of America, bilateral cooperation.